

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Quæstiones, Qvæ Dispvatæ Dicvntvr, & Quæstiones
Quodlibetales, siue Placitorum eiusdem S. Thomæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

Vtrum anima separata singularia cognoscere poterit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72780](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72780)

re, quod nunc nobis cōpetit in ordine ad phantasmata. hoc enim impeditur impedito organo corporali totaliter, & corrumpitur eo corrupto.

Ad OCTAVVM dicendum, q̄ eadem potentia in intellectu, quā nunc sunt in anima, erunt in separata: quia sunt naturales, naturalia autē oportet manere, quamvis nunc habeant ordinem ad corpus, quem tunc non habebunt, vt dictum est.

AD NONVM dicendū, q̄ potētia intellectiua remanent in aīa separata, & ex parte illa, qua radicant in essentia animae, & ex parte illa qua cōparantur ad actum: nec oportet qđ habitus illi, qui in corpore sunt acquisiti, destruantur, nisi forte s̄m opinionem praetactam, quē dicit, quod nulla species remanet in intellectu, nisi dum actu intelligitur, dato etiā quod habitus illi non remaneret, remaneret potentia in intellectu ordinata ad actus alterius modi.

AD X. dicendū, q̄ anima post mortem intelligit per aliquas species. Potest quidem intelligere per species quas in corpore acquisiuit, quamvis ille vs̄ quea que non sufficiant, vt tangit obiectio.

Alia autem duo concedimus.

AD XIII. dicendum, q̄ infusio donorum gratuitorum nō pertingit ad eos, qui sunt in inferno: sed eorum quae ad statum naturae pertinent participatione non priuantur, nihil enim est vniuersalis boni participatione priuatum, vt Dionysius dicit in 2. ca. Coelest. Hierar. praedicta autem specierū infusio, q̄ fit in separatione aīa a corpore, pertinet ad conditionē naturae substantiae separatae, & ideo h̄mōi infusione, nec animae damnatorum priuantur.

AD XI. dicendum, quod Augu. in verbis illis intendit ostendere quomodo anima sibi circumponat corporalium rerum similitudines, vt quandoque se aestimet esse corpus, vt patet in opinionibus antiquorum Philof. Quod quidem ex hoc cōtingere dicit, quod anima intenta corporibus per sensus exteriores ad ea afficitur, ratione cuius ipsa corpora ad se introducere nititur, quantum possibile est. eūm autem ipsa sit incorporea, non potest ad se ipsa corpora introducere: sed similitudines corporum introducit, quare in regione incorporea naturae, dum formae existentes in imaginatione sunt absque materia, nondum tamen pertingūt vs̄que ad regionē incorporea naturae, propter hoc quod nondum sunt ab appendicijs materiae absolutae. has autem similitudines dicitur rapere, in quantum eas quasi subito a sensibilibus abstrahit: dicitur autem conuoluere eas, in quantum eas simpliciter, vel in quantum eas componit, & diuidit. In semetipsa autem eas facit, in quantum in potentia animae, s. imaginatiua recipiuntur, de semetipsa autem eas facit: quia ipsa anima est, quae huiusmodi imaginatio nes in seipsa format, vt Ly de, denotet principium efficiens. Et ideo subiungit, quod anima quiddam substantiae suae dat formādis huiusmodi speciebus; quia scilicet aliqua pars animae in substantia eius radicata, huius formationis imaginum officio deputatur. Quia vero omne, quod iudicat de aliquo, oportet ab eo esse liberum, rōne cuius intellectus factus est purus, & immixtus, vt omnia iudicet s̄m Philof. ideo ad hoc, quod anima iudicet de rebus imaginibus, quod non sunt ipsae res, sed rerum similitudines, oportet esse aliquid in anima superioris, qđ istis imaginibus non occupatur, & hoc est mens qđ de talibus imaginibus iudicare potest. Nō tamen oportet, quod mens de solis his imaginibus

A iudicet: sed etiam de his, quae nec sunt corpora, nec corporum similitudines interdum iudicat.

ARTICVLVS II.

Utrum anima separata possit singularia cognoscere.

SECUNDO quaeritur, utrum anima separata singularia cognoscere possit. Et vs̄, quod non, quia si non cognoscit singularia, aut hoc est per species concreatas, aut per species acquisitas: non autē per acquisitas: quia in parte intellectiua animae non recipiuntur species singulares, sed vniuersales, & hoc solum animae genus separatur a corpore, sicut perpetuum a corruptibili s̄m Philof. similiter nec per species concreatas: quia cum singularia sint infinita, oportet ponere infinitas species concreatas, quod est impossibile. ergo aīa separata singularia non cognoscit. sed dicendum, quod cognoscit singularia per speciem vniuersalem.

¶ 2 Sed contra, Species indistincta non potest esse distinctae cognitionis principium: sed species vniuersalis est indistincta, cognitio autem singularium est distincta cognitio. ergo per species vniuersales aīa separata singularia cognoscere non potest. Sed dicendum, quod aīa separata ad praesentiam singularis conformatur se singulari, & sic illud cognoscit.

¶ 3 Sed contra, Quod singulare est praesens animae aut aliquid a singulari transit in animam, aut nihil. Si aliquid, ergo anima separata aliquid a singularibus recipit, quod absolum vs̄: si autem nihil, ergo species in anima existentes remanent cōdes, & sic per eas non potest aliquid singulare cognosci.

¶ 4 Praet. Nihil existens in potentia educit se de potentia in actum: sed anima cognoscitiua est in potentia ad res cognoscibiles. ergo ipsa non potest se educere in actum, vt ipsamet eis se conformet, & ita videtur quod anima separata singularia non cognoscat apud singularium praesentiam.

SED CONTRA est, quod Luc. 16. est quod diues in inferno cognouit Abraham, & Lazarum, & de fratribus suis adhuc uiuentibus notitiam retinebat. ergo anima separata singularia cognoscit.

¶ 2 Praet. Dolor non est sine cognitione: sed anima ex igne, & alijs poenis inferni dolorem sustinebit. ergo singularia cognoscat.

RESPON. Dicendum, quod sicut dictum est, anima separata duobus modis cognoscit, vno modo per species sibi intulas in ipsa separatione: alio modo per species, quas in corpore accepit. Et quantum ad primum modum attribuenda est aīa separatae cognitio similis angelicae cognitioni. vnde sicut angelus singularia cognoscit per species concreatas, ita & aīa per species ipsas sibi in ipsa separatione inditas. Cum. n. ideā in mente diuina existentes sint factrices rerum, quantum ad formam, & materiam, oportet quod sint eorum exemplaria, & similitudines s̄m vtrumq; . Vnde per eas cognoscitur res non solum s̄m naturam gnis, & speciei, quae penes principia materialia sumitur: sed et s̄m suā singularitatem, cuius principium est materia Formae autē mentibus angelicis cōcreata, & quas aīa in sua separatione adipiscuntur, sunt quaedam similitudines idealium rationum, quae sunt in mente diuina, ita quod sicut ab illis ideis effluūt res, vt subsistat in forma, & materia, ita effluūt species in mentibus creatis, q̄ sunt cognoscitiuae rerū, & quantum ad formam, & quantum ad materiam, & quantum ad naturam vniuersalem

Sum. art. 8. ad 2. q. 2.

Sum. art. 8. ad 2. q. 2.

Sum. art. 8. ad 2. q. 2.

Sum. art. 8. ad 2. q. 2.

Sum. art. 8. ad 2. q. 2.

Sum. art. 8. ad 2. q. 2.

2. de Anima tex. 2. & 22. tom. 5.

Art. praed.

versalem, & quantum ad singularia. Et sic per huiusmodi species anima separata singularia cognoscit. Species autē, quæ sunt acceptæ a sensibus, sunt similes rebus sicut hoc tantum, quod res agere possunt, & hoc est sicut formam. Et ideo per eas non possunt singularia cognosci, nisi fortè in quantum recipiuntur in alia potentia utente organo corporali, in qua quodammodo sunt materialiter, & sic particulariter recipiuntur. In intellectu vero, qui est omnino a materia immunis, non potest esse nisi principium vniuersalis cognitionis, nisi fortè per quandam reflexionem ad phantasmata, a quibus intelligibiles species abstrahuntur. Quæ reflexio post mortem corruptis phantasmatibus esse non poterit. poterit tamen anima huiusmodi vniuersalia ad singularia applicare, quorum notitiam per aliam cognitionem habet.

Ad PRIMVM ergo dicendum, quod anima separata non cognoscit singularia per species, in corpore acquisite, nec per species concreatas: sed per species sibi inditas in separatione, nec tamen oportet, quod tunc species infinitæ infundantur ad singularia cognoscenda, tum quia singularia, quæ ab ea sunt cognoscenda, non sunt actus infiniti: tum quia per vnam similitudinem potest a substantia separata omnia in diuisa alius speciei cognosci, in quantum illa similitudo speciei efficitur vniuersalis, singularia propria similitudo sicut proprium respectu ad hoc, vel illud in diuisum, sicut & de angelis dictum est, in quodammodo de angelis, & sicut patet de essentia diuina, quæ non solum in diuisuorum vnus speciei: sed omnium entium est propria similitudo, secundum diuersos respectus ad diuersas res.

AD SECUNDVM dicendum, quod species illæ quibus anima separata cognoscit singularia, quæ sunt in se immateriales, & ideo vniuersales: tamen sunt similitudines rei, & quantum ad naturam vniuersalem, & quantum ad naturam singularem. Et ideo nihil prohibet per eas singularia cognosci. Alia concedimus.

QVÆSTIO XX.

De scientia animæ Christi.

In sex articulos diuisa.

- ¶ Primò, Vtrum in Christo sit ponere scientiam creatam.
- ¶ Secundò, Vtrum anima Christi videat verbum per aliquem habitum.
- ¶ Tertio, Vtrum Christus scientiam aliam habeat de rebus, quam illam qua cognoscit res in verbo.
- ¶ Quarto, Vtrum anima Christi in verbo sciat omnia, quæ scit verbo.
- ¶ Quintò, Vtrum anima Christi sciat omnia illa, quæ Deus potest scire.
- ¶ Sextò, Vtrum cognitione illa qua anima Christi sciat res in propria natura sciat omnia.

ARTICVLVS PRIMVS.

Vtrum in Christo sit ponere scientiam creatam.

3. p. 1. q. 4. 1.

QVÆSTIO Est de scientia animæ Christi. Et primo queritur, vtrum in Christo sit ponere scientiam creatam. Et videtur, quod non. Scientia enim est perfectio scientis: omnis autem perfectio nobilior

est perfectibili, si ergo Christus est sciens secundum aliquam scientiam creatam, aliquid creatum erit anima Christi nobilior, quod videtur inconueniens.

¶ 2 Præ. Operatio non attribuitur nature, sed hypostasi, sunt enim operationes suppositori, & particulari: sed personæ Christi sufficit ad intelligendum scientiam increata. ergo superfluum est in ipso ponere scientiam creatam.

¶ 3 Præ. Quanto aliquid est nobilior, tanto est Deo similior: sed anima Christi est nobilior quam calor corporalis. Cum igitur calor corporalis agat sine medio, & in hoc sit Deo similis, quod sine medio operatur, videtur quod multo fortius anima Christi intelligat, non mediante aliqua scientia creatam. Sed dicendum, quod operatio caloris ab intra procedit, operatio autem scientiæ ab extra, cum sit sicut motum a rebus ad animam. unde non est simile.

¶ 4 Sed contra. In operatione cognoscitiva non solum est receptio, sed iudicium de receptis: quibus autem receptio fit ab exteriori, iudicium tamen ab interiori procedit. ergo operatio scientiæ non omnino est ab exteriori.

¶ 5 Præ. Christus filius Dei non assumpsit aliquam imperfectionem, nisi quæ ad nostram redemptionem valebat: sed imperfectio scientiæ non valet ad nostram redemptionem. ergo imperfectio scientiæ non assumpsit. omnis autem creatura scientia ex hoc ipso, quod creata est, aliquid imperfectionis habet. ergo creatam scientiam non assumpsit.

¶ 6 Præ. Quilibet sapiens si habeat aliquam perfectissimam scientiam, sicut illam semper, & maxime est in actu. sed quicquidque est semper in actu consideratur non sicut perfectissimam scientiam, non indiget aliqua scientia minus perfecta: quia nunquam tamen eam consideraret, & sic frustra esset in eo. sed Christus semper est in actu consideratur omnia sicut perfectissimam scientiam, quæ est scientia increata. ergo in eo non est ponere aliam scientiam creatam.

¶ 7 Præ. Natura non facit per duo, quæ per vnum potest facere, & multo minus Deus, qui ordinatus quantum natura operatur: sed Christus poterat fieri sapiens, si solum scientiam increatam haberet. ergo non est factus sapiens scientia creatam.

¶ 8 Præ. 1. Corinth. 13. Cū venerit, quod perfectum est, euacuabitur quod ex parte est: plus autem est imperfectio scientiæ creatam in cōparatione ad scientiam increatam, quæ specularis visio in cōparatione ad visionem speciei. Si igitur in rationis perfectione visio fidei tollitur, ubi superuenit visio speciei, multo fortius tollitur scientia creatam in Christo, ubi fuit scientia increata.

¶ 9 Præ. Verbum vnitum aīæ est ei magis intimum, quæ intellectus aīæ nostræ. cum sit ei verbum vnitum non solum per essentiam, præsentiam, & potentiam sicut ceteris creaturis, & per gratiam sicut illis, sed in ratione persone. sed aīa nostra per potentiam intellectum intellegit. ergo aīa Christi poterat esse sapiens per scientiam verbi, & ita non indigebat scientia creatam.

¶ 10 Præ. Scientia si eā Christus habuit non est nobilior data, nisi ad perfectionem eius. sed aīa Christi vana verbo, & scientia creatam habens, non est nobilior quæ si soli verbo vniretur sine scientia creatam: quia creatura adiuncta Deo nihil addit bonitatis, sicut nec punctus additus lineæ facit eam maiorem. ergo in Christo non est ponere scientiam creatam.

SED CONTRA, est quod dicitur Luc. 2. Puer Iesus proficiebat sapientia &c. Constat autem quod non secundum sapientiam increatam proficere poterat.

In q6. de cognitione angelorum ar. 10. 10.